

SEMNALAREA APARIȚIEI UNUI HIBRID DE RAȚĂ MARE ȘI RAȚĂ SULIȚAR

S. PAȘCOVSCHI, N. DRAGOMIR și M. INAȘCU

Producerea de hibridi pe cale naturală este un fenomen destul de frecvent în lumea plantelor, spre deosebire de animalele sălbatice la care împerecherea între exemplarele a două specii făcând parte din același gen sau genuri diferite are loc mai rar și cu atât mai rar pot rezulta urmași viabili. În captivitate s-au încercat asemenea încrucișări cu rezultate foarte interesante.

Recoltarea unui hibrid de rață sălbatecă în apropierea comunei Crișan din Delta Dunării, a ridicat problema cunoașterii mai amănunțite a unor cazuri similare, deoarece în literatura noastră de specialitate se semnalează rar asemenea exemple.

Până în prezent singura mențiune asupra unei rațe hibride capturate în țară o găsim la Dombrowski (1912). Este vorba de un mascul colectat la 11 septembrie 1902 la Constanța și determinat ca produsul unei încrucișări între *Anas platyrhynchos* mascul și *Cairina moschata* (rață leșească de casă) femelă.

Acelaș autor vorbește despre 5 hibridi dintre *Anas platyrhynchos* și *Casarca ferruginea*, obținuți în captivitate probabil la București.

Ambele cazuri sînt deosebit de interesante, fiind vorba de hibridi intergenerici și chiar din genuri îndepărtate (diferite triburi ale subfamiliei *Anatinae-Anatini*, *Cairini* și *Tadornini*).

În mod surprinzător nu s-au semnalat la noi și alți hibridi care, judecînd după literatura străină, nu par a fi chiar așa de rari. Sînt citate numeroase cazuri constatate în libertate printre care sînt și hibridi intergenerici, chiar între triburi diferite.

În genul *Anas* primul loc pare să-l ocupe *A. platyrhynchos*. Se cunosc hibridi cu celelalte specii ale genului din fauna noastră, cu excepția lui *A. querquedula*, precum și cu specii din alte continente. Hibridul *A. platyrhynchos* × *A. acuta*, pe care îl prezentăm aici pare a fi cel mai frecvent.

Se mai citează hibridi intergenerici (triburi diferite) *Netta rufina* ♂ × *A. platyrhynchos* ♀ și *Aythya ferina* × *A. platyrhynchos*. Se

citează și un hibrid dublu *A. ferina* × (*A. platyrhynchos* × *A. strepera*); nu se precizează dacă s-a obținut în captivitate sau a fost găsit în liber. Hibridi cu *C. moschata* nu sînt rari în captivitate; dar se cunoaște și un caz în liber, presupunîndu-se că a fost o *C. moschata* sălbătică. Un presupus hibrid cu *Mergus merganser* este pus la îndoială.

Anas acuta se plasează în al doilea loc, fiind cunoscuți hibridi cu toate speciile genului din fauna noastră.

Din alte specii ale genului se cunosc combinațiile *A. penelope* × *A. crecca*, *A. penelope* × *A. clypeata* și *A. querquedula* × *A. clypeata* (ultimul pare numai în captivitate), precum și hibridii intergenerici *A. querquedula* × *Aythya fuligula* (triburi diferite).

În genul *Aythya* deosebit de frecvent este hibridul *Aythya ferina* × *Aythya nyroca*, care a fost într-un timp considerat ca o specie aparte — *Aythya homeyeri* Bădecker. Recent se semnalează capturarea unui exemplar femelă în Ungaria vecină (Ratszilas, 17.08.1955) (Patakai, 1957).

Alte combinații cunoscute: *A. ferina* × *A. fuligula*, *Aythya fuligula* × *Aythya nyroca*, *Aythya fuligula* × *Aythya marila*, *A. marila* × *A. nyroca*, precum și hibridul intergeneric *Aythya ferina* × *Eucephala clangula* și *Aythya marila* × *Eucephala clangula* (triburi diferite — Aythyni și Mergini).

În cadrul tribului *Mergini* se cunosc hibridi intergenerici produși de *Bucephala clangula*. Destul de frecvent este hibridul cu *Mergus albellus*, care a fost considerat la început ca o specie aparte — *Mergus anataricus* Eimbeck. Se mai citează încrucișări cu *Mergus merganser* și *Melanitta fusca*.

Nu insistăm în mod special asupra hibridilor produși în captivitate care sînt foarte numeroși și reprezintă uneori combinații foarte curioase (în special prin încrucișarea speciilor din continente diferite), mergînd pînă la hibridizări între specii din subfamiliile diferite (*Anatinae* și *Anserinae*). Dar și unele specii europene, care se hibridizează rar în libertate, în captivitate dau ușor hibridi; ca de exemplu se citează *Anas strepera*, care în captivitate dă și unele combinații necunoscute în liber, anume cu *Anas penelope* și *Anas clypeata*.

DESCRIEREA. Recoltarea piesei s-a făcut la data de 29 sept. 1968 în japa Cicicova de partea dreaptă a brațului Sulina, în raza comunei Crișan. Penajul se prezintă astfel:

Capul și gîtul, de formă în general apropiată de *Anas acuta*, lungimea ciocului fiind 54,0 mm, iar lățimea în partea cea mai lată este de 20,2 mm. Din unele măsurători la piese din colecție s-a găsit la *A. platyrhynchos*, limite extreme 22,2 mm și 20,8 mm., iar la *A. acuta* 18,0 mm și 16,7 mm. Culoarea ciocului verde măslinie în general mai galbenă spre bază cu ongletul negru. Ciocul ca formă mai apropiat de *A. platyrhynchos*. Culoarea în general mai apropiată de *A. platyrhynchos*. Capul cu un fond alb-gălbui cu foarte multe strițiuni cenușii-brunii închis. Creștetul capului brun-cenușiu închis cu primele pene verzi de la *A. platyrhynchos*. De la baza ciocului printre ochi trece o bandă

asemănătoare cu creștetul. De asemeni o mică pată asemănătoare pe penele auriculare.

Gitul în general asemănător, cu desenul mai grosolan (în față) și mai întunecat. Gitul în spate de culoare brun-surie deschisă și cu puține striatiuni întunecate.

În față partea inferioară a gitului și pînă la gușe cu o mare pată albă pe care se văd cîteva pene brun-gălbui deschis cu desene transversale brun-închise. De asemeni la baza gitului în spate cu desen brun-gălbui cu pete transversale brun deschise.

Spatele în general asemănător cu *A. platyrhynchos*; amestecate pene albicioase cu desen transversal foarte mărunț de culoare sură-brunie și pene în mare parte brune mai ales spre vîrf. Supracaudalele mai întunecate, brun-negricioase, cu oarecare urme de desen transversal.

Aripa. Tectricele aripei în general asemănătoare cu *A. platyrhynchos* în penaj de nuntă, predominînd penele cu vîrf brun (în general cenușii cu vîrf brun), la cotul aripei desen marmorat, pene cenușii-brunii cu vîrfuri albicioase. Oglinda în general ca la *A. platyrhynchos*, dar mai puțin dezvoltată. Pe 6 pene apare luciu metalic. Remizele primare cenușii-brunii destul de deschise, asemănătoare mai ales cu *A. acuta*. Prima remijă îngustată la vîrf ca la ambii părinți.

Pe gușă și partea superioară a pieptului fondul este mai mult cenușiu format din pene albicioase cu desene cenușii-brunii foarte mărunț. Prin ele apar foarte multe pene ruginii ca la penajul de nuntă la *A. platyrhynchos*.

Flancurile asemănătoare iar aproape de coadă se mai păstrează pene pestrițe ca la penajul de vară la *A. platyrhynchos*. Deasupra picioarelor desenul devine mai gros și mai rar ca la *A. acuta* în penaj de nuntă. Restul pieptului, întreg abdomenul și subcaudalele asemănătoare dar cu foarte puțină culoare roșcată.

Tectricele inferioare ale cozii, albe, cu desen cenușiu mărunț care nu se aseamănă cu nici una din specii. Tectricele superioare brun-negricios-închis. Printre tectricele superioare apar pene asemănătoare cu cele inferioare.

Rectricele cenușii ușor brunii cu margini albicioase, asemănătoare ca la *A. platyrhynchos*.

Coadă nu este nici prea ascuțită la vîrf și nici nu are început de penaj încovoiat (cosițe).

Penele de pe picioare brune-pestriț ca la penaj de vară la *A. platyrhynchos*.

Picioarele, masive, foarte asemănătoare cu cele de *A. platyrhynchos* de culoare roșie-portocalie cu nuanțe mai întunecate la încheieturi, pielița înotătoare fiind de culoare măslinie.

De reținut culoarea curioasă a capului (aduce cu *A. strepera*).

Conturul penelor de la baza ciocului seamănă mai mult cu *A. acuta*. Conturul ciocului lateral seamănă de asemeni cu *A. acuta*, iar privit de sus la fel.

Tarsul, lung de 51,0 mm., ceea ce este foarte mult chiar pentru *A. platyrhynchos*.

Culoarea irisului brun închis ca la *A. platyrhynchos*.

Concluzia generală : Hibrid *A. platyrhynchos* × *A. acuta*. Sexul mascul. Dacă nu ar fi gîtul extrem de lung și pata albă de pe gît, cu conturul penelor de la cioc asemănător cu *A. acuta*, s-ar putea considera un *A. platyrhynchos* colorat anormal. Exemplarul este în plină năpîr-lire.

În ceea ce privește hibridii de *A. platyrhynchos* × *A. acuta* s-a stabilit demult că ei pot avea aspecte foarte diferite. Marele ornitolog german din secolul trecut Y. Naumann a descris un caz precis cînd un mascul de *Anas acuta* s-a încrucișat cu o femelă de rață domestică, ținută în semilibertate. Din ponta acestei rațe au ieșit și doi masculi cari evident aveau amestecate caracterle ambilor părinți dar erau foarte diferiți între ei. Din sîte se poate judeca după descriere și figura colorată a unuia din ei, erau foarte diferiți și față de exemplarul cap-turat la Crișan.

BIBLIOGRAFIE

1. Bletzlerni Urs. Glutz von. — *Entenbastard (Stockente-Löffelente) au dem Baldegersee*. Ornithol. Beobacht. 1959.
2. Delacour, J. — *The Waterfowl of the World*. London 1954—1959.
3. Dementiev, G. P. — *Ptiți Sovetskogo Soiuz*. Moscova 1952.
4. Dombrowski, R. — *Ornis Romaniae*. București 1912.
5. Cutter Ernst. — *Ein Stockente-Krickentebastard von Ingenbohl*. Ornithol. Beobacht. 1959.
6. Harrison, J. M. — *Comments on a wigeon x northern shoveler hybrid*. Bull. Brit. Ornithol Club. 1959.
7. Howell, Th. R. — *A hybrid of the pintail and green-winged teal*. London 1959.
8. Kuroda, Nagamuichi. — *A list of figures of hybrid duck tribes of the world*. Annot Zool. Japan. 1958.
9. Naumann, J. F. — *Naturgeschichte der Vögel Mitteleuropas*. Gera-Unternhaus. 1897—1905.
10. Pátkai, I. — *Hybrid of withe-eyed Duck and Common Pochard*. Aquila. Tom LXIII—LXIV. 1957.

L'APPARITION D'UN HYBRIDE ENTRE LE GRAND CANARD SAUVAGE ET LE CANARD PIQUEUR

Résumé

On présente les données biométriques et la description détaillée d'un hybride de canard sauvage, récolté le 29 septembre 1968 à Crișan, dans le Delta du Danube.

En se fondant sur ses caractéristiques, on a établi qu'il s'agit d'un produit de croisement entre *Anas platyrhynchos* et *Anas acuta*.

On cite alors, pour comparaison, d'autres cas des hybrides résultés par croisement des espèces de la famille des Anatidae, signalés dans la littérature de spécialité.